

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

Fiscale keuzes in de nabije toekomst: Wat staat ons in ieder geval te wachten...

Prof Dr. Axel Haelterman (KUL)
3 juni 2014

Overzicht

- De uitdagingen waar we voor staan:
 - welke denkpistes liggen te tafel
- Relevante recente ontwikkelingen
 - aan wat mogen we ons concreet verwachten

Enkele uitdagingen...

- De vergrijzing
 - Impact op fiscale evenwichten
- De activering
 - en de personenbelasting
- Een ondernemingsklimaat
 - en de vennootschapsbelasting
- Europeanisering - regionalisering

Captatio benevolentiae

- Visie op fiscaliteit en dus de inkomstenzijde van de budgettaire equatie
- Mag aandacht niet afleiden van nood om de uitgavenzijde van de budgettaire equatie opnieuw terug te dringen naar beneden 50%

De vergrijzing

- Heeft impact op heffingsefficiëntie bestaande fiscale regelgeving wat betreft:
 - budgettair rendement
 - taxatie naar draagkracht

Budgettair rendement

- preliminaire bevindingen KULeuven: stagnerend of licht dalend budgettair rendement bij toegenomen bevolking (2030)
- daling proportioneel aandeel populatie met beroepsinkomsten

Verschuivende draagkracht

- Naar « 60 plus » niet beroepsactieve populatie
- Proportioneel aandeel in globale draagkracht van werkende populatie neemt af
- Multipele uitdaging:
 - nieuwe fiscale instrumenten voor de captatie van verschuivende draagkracht zijn vereist = welk heffingsmodel voor de groeiende niet actieve bevolking
 - parallel met vermindering fiscale druk op arbeidsinkomen (de « tax shift »)
 - en maatregelen ter bevordering activiteitsgraad op elke leeftijd

Nood aan een activeringsbeleid

- Zowel « werkloosheidsval » als verlenging loopbaan
- Vereist vermindering belastingen op beroepsinkomsten
 - onderscheid daling RSZ bijdragen (stelsel niet doorstorting bedrijfsvoorheffing): vermindert loonkost, werkt in op arbeidsaanbod
 - daling PB op beroepsinkomsten: verhoogt vraag naar jobs

TAX SHIFT

- vooraan op de politieke agenda
 - CD&V / PS v N-VA / Open VLD
- Vermindering heffing op arbeid
- Verschuiving naar:
 - vermogensinkomsten
 - bestedingsheffingen

Shift mogelijkheden

- 3 gronden voor captatie van draagkracht:
 - inkomsten
 - vermogen
 - bestedingen /verrichtingen
- Heffingen op inkomsten:
 - *beroepsinkomsten*: herdenking leidt tot verlichting fiscale last op arbeid (zie verder)
 - *vermogensinkomsten*: is thans wellicht voornaamste gekozen route binnen bestaand kader evenwel (behoud van vrijstellingen, behoud regime bevrijdende voorheffing wegens efficiëntie van inningsmechanisme)

Shift naar vermogensinkomsten

- Onroerende inkomsten (tot nu « buiten schot »):
 - taxatie werkelijke huuropbrengsten - ipv geïndexeerd KI x 1,4
 - nood aan inflatiecorrectie: Mogelijke idee: taxatie aan 25%: uniform met tarief roerende vermogensinkomsten
 - echter: dubbeltelling met onroerende voorheffing die een regionale heffing is

Shift naar vermogensinkomsten

- Vermogensrendementsheffing?
 - enkele theoretische aantrekkelijke elementen: taxatie los van beleggingsvorm/vermogensorganisatie
 - echter zeer moeilijke toepasbaarheid (samenstelling en waardering vermogen), perverse effecten (stimuleert risico beleggingen)
 - geen logische vervanging van « proven technology » van bevrijdende voorheffing
 - impliceert vrijstelling van hogere rendementen....

Vermogensbelasting ?

- Een gekend debat:
 - cfr. « Wordt antiek opnieuw mode? »
 - geen efficiënte belasting...

Shift naar roerende inkomsten?

- druk tot uitbreiding belastbare roerende rendementen
 - algemene heffing aan 25% op « alles »
 - ook naar « Sicavs », tak 21 / 23...
 - met basisvrijstelling 1900 euro van toepassing op alle rendementen (niet enkel spaarboekje)

Shift naar meerwaarden ?

- Moeilijk maar theoretisch te bekijken
- Zeer grote theoretische bedragen
 - uitgaande van 1000 mia onroerend vermogen
 - 900 mia roerend vermogen
- erg wisselend budgettair rendement
- heffingsmoeilijkheden...

Shift naar bestedingen ?

- Modellen van BTW verhoging worden uitgewerkt
 - huidige gemiddelde reël betaalde tarief ongeveer 10,5% (gezien uitgavenspreiding)
 - verhoging tarieven impliceert ook optrekken van de huidige 6% op « basisproducten »
 - Is veel minder « regressief » dan men intuïtief zou denken: hogere inkomsten hebben ook veel meer uitgaven in de 6% categorie

Naar een nieuwe « Maribel »?

- Is een « fiscale devaluatie »
- Verhoging algemeen BTW tarief
- financiert vermindering sociale zekerheidsbijdragen werkgever
- vereist aanpassing index om dadelijke verwatering te voorkomen

Shift naar bestedingen ?

- Andere bestedingsbelastingen: lage heffingen op brede inelastische basissen
- Denkspoor: heffing op energieconsumptie per persoon door de huishoudens
- als alternatieve bestedingsheffing
- is wellicht ook heffing naar draagkracht
- Of nog: 10 cent per liter motorbrandstof per jaar...

Welke belastingverlaging?

- 3 modellen / 3 denkpistes
- 1. optrekken belastingvrije som tot aan het leefloon
 - kostprijs 3,3 miljard
 - indien voor iedereen doorwerkt (geen uitfasering)

Welke belastingverlaging?

- 2. Schuiven met tarieven
 - cfr Open VLD voorstellen
 - tarief van 40% wordt 30%
 - in ieder geval vanaf 35.000 euro 50% ...
 - aanpassing « onbetaalbaar »
 - budgetaire kost steeds rond 3 mia euro...

Welke belastingverlaging?

- 3. Optrekken aftrek kostenforfait
 - voorbeeld verdubbeling
 - budgetair eenvoudiger moduleerbaar
 - is een « federale jobkorting »

PB: vereenvoudigingsinspanning

- realistische insteek: veelheid aan situaties en gewenste mogelijkheden zal steeds tot enige complexiteit aanleiding geven
 - ook vgl met omringende landen
- zeker gezien compenserende algemene tarief daling budgettair erg moeilijk
- korven-systeem beperkt werkbare aftrek/krediet per bestedingscategorie tot 1 item (vereenvoudigt stelsel niet, wel toepassing in individueel geval)

Vennootschapsbelasting

- Naast loonkost instrument voor ondernemingsklimaat
- Basiskeuze: niche beleid of brede basis/lage tarieven
 - in verleden: vrij succesrijk nichebeleid, wel voornamelijk voor grotere ondernemingen
 - Aftrek risicokapitaal: succesrijke maatregel, met m.i. succesvolle indijking misbruiken,
 - maar: minder voordeel bij hogere « return on equity »
 - de facto beduidend minder gunstig voor de KMO

Afschaffing notionele interestaftrek?

- Zie voorstellen VOKA en Unizo, programma N-VA, Open VLD, ...
- Echte budgettaire kostprijs van notionele ?
- Bruto aftrek 20 miljard !!
 - evenwel vanaf 2006 toename van 7,2 naar 20 miljard wegens aantrekken financieringscentra
- Echte netto-kost: 650 mio??? 850 mio??
- Beperkte ruimte voor tariefdaling !

Notionele versus/ én tariefdaling

- Pleidooi voor een duaal stelsel:
 - 33,99% met aftrek risicokapitaal
 - 20% tarief op gereserveerde winsten/ 5% naheffing VennB bij uitkering: zonder aftrek risicokapitaal (en zonder andere KMO maatregelen)
- Optioneel of verplicht per categorie
 - indien verplicht: welk criterium: beursnotering?
- Is EU conform
- Kan budgettair neutraal /is relance maatregel

Europeanisering / regionalisering

- Gelaagdheid van beslissingsniveaus verspreidt beleidsruimte
- Nood aan kritische beoordeling EU initiatieven vanuit standpunt kleine desindustrialiserende landen met zeer open economie

Regionalisering

- Fiscaliteit is instrument voor **economisch en tewerkstellingsbeleid**: regionaal beschikbaar stellen van specifiekere instrumenten (dan alg korting) blijft zoektocht naar evenwicht
- Indien gewenst: verdergaande regionalisering van bevoegdheid inzake belastbare basis inzake **VennB** (volgens Europees CCCTB model) wellicht werkbaarder

6^e staatshervorming

- MODEL VAN UITGEBREIDE OPCENTIEMEN
- De gewesten krijgen ontvangsten uit de uitoefening van de fiscale autonomie inzake de PB (art. 1, §2, 3° BFW).
 - opcentiemen te heffen op een deel van de personenbelasting, d.i. de **gereduceerde belasting staat** (art. 5/1, §1, 1° BFW), en
 - eventueel belastingvermeerderingen toe te passen wanneer die verbonden zijn met bevoegdheden van de gewesten

6^e staatshervorming

- Op die ontvangsten kunnen ze:
 - kortingen toestaan
 - belastingverminderingen toepassen, en
- belastingkredieten toestaan
- ...zonder dat daaruit een vermindering of vermeerdering van de belastbare grondslag ontstaat.

Nieuwe begrippen

- Het totaal van de opcentiemen, kortingen en belastingverminderingen en -vermeerderingen
- = de gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting
- Hierna de “**gewestelijke personenbelasting**”
- Weliswaar is enkel de federale overheid bevoegd voor de regelgeving van de RV en de BV alsook voor de inning van de PB (art. 5/1, §5, eerste lid BFW).

VASTSTELLING BELASTBARE GRONDSLAG:

- blijft een exclusieve federale bevoegdheid

• samenstelling van het belastbaar inkomen
• Totaal netto inkomen
• Netto onroerend inkomen
+ netto inkomen uit roerende goederen en kapitalen
+ netto beroepsinkomen
+ netto divers inkomen
- aftrek van het netto inkomen: onderhoudsgelden (1)
• = belastbaar inkomen (gezamenlijk BI + afzonderlijk BI)

BEREKENING VAN DE “BELASTING STAAT”

- belasting op de afzonderlijk belaste inkomsten

- basisbelasting volgens tariefschaal op GBI

-

- belasting op de belastingvrije sommen

-

- = om te slane belasting

-

- - belastingvermindering pensioenen en vervangingsinkomsten

-

- - belastingvermindering buitenlandse inkomsten

-

- = hoofdsom

- samenvoeging van de belasting op de afzonderlijk belaste inkomsten
 - en de hoofdsom op de gezamenlijk belaste inkomsten

- belasting op intresten, dividenden, royalty's, loten van effecten van leningen en als diverse inkomsten belaste meerwaarden op effecten en waarden

- belasting op de andere inkomsten

- = belasting staat

- - (belasting staat * autonomiefactor)

- = gereduceerde belasting staat

“FEDERALE PERSONENBELASTING”

<ul style="list-style-type: none">• belasting op intresten, dividenden, royalty's, loten van effecten van leningen en als diverse inkomsten belaste meerwaarden op effecten en waarden	<ul style="list-style-type: none">• belasting op de andere inkomsten
	<ul style="list-style-type: none">• = belasting staat
	<ul style="list-style-type: none">• - (belasting staat * autonomiefactor)
	<ul style="list-style-type: none">• = <i>gereduceerde belasting staat</i>
<ul style="list-style-type: none">• - andere federale belastingverminderingen	
<ul style="list-style-type: none">• = <i>federale personenbelasting</i>	

“TOTALE BELASTING”

= federale personenbelasting

= gewestelijke personenbelasting

= totale belasting

(som van de federale en de gewestelijke personenbelasting na een eventuele verrekening van een overschot aan gewestelijke verminderingen met de federale personenbelasting of een eventuele verrekening van een overschot aan federale verminderingen met de gewestelijke personenbelasting)

VERSCHULDIGDE OF TERUG TE STORTEN BELASTING”

= *totale belasting*

+	federale belastingvermeerderingen
-	federale verrekenbare niet terugbetaalbare bestanddelen
-	federale en gewestelijke terugbetaalbare belastingkredieten
-	federale verrekenbare en terugbetaalbare bestanddelen
+	opcentiemen gemeente en agglomeratie op de totale belasting, met uitzondering van de belasting die verband houdt met intresten en dividenden

= *verschuldigde of terug te storten belasting*

GEWESTEN EXCLUSIEF BEVOEGD VOOR...

- 1° uitgaven voor het verwerven of het behouden van de eigen woning
- 2° uitgaven ter beveiliging van woningen tegen inbraak of brand
- 3° uitgaven voor onderhoud en restauratie van beschermde monumenten en landschappen
- 4° uitgaven betaald voor prestaties in het kader van plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen en voor prestaties betaald met dienstencheques andere dan sociale dienstencheques
- 5° energiebesparende uitgaven in een woning met uitzondering van de interesten die betrekking hebben op de zogeheten groene leningen
- 6° uitgaven voor vernieuwing van woningen gelegen in een zone voor positief grootstedelijk beleid
- 7° uitgaven gedaan voor vernieuwing van tegen een redelijke huurprijs in huur gegeven woningen

REGIME EIGEN WONING

- Gewesten vanaf 1.7.2014 exclusief bevoegd voor alle voordelen ivm “eigen woning” voordelen verbonden aan eigen woning groepeert:
 - Huidige:
 - aftrek eigen woning (vermindering marginaal tarief)
 - lange termijnsparen (vermindering aan 30%)
 - Uitdovende
 - Bouwsparen (vermindering marginaal tarief)
 - verrekening OV (vermindering aan 12,5%)
- bijkomende interestaftrek (vermindering marginaal tarief)

Regime eigen woning

- Contracten vanaf 1.1.2015:
 - Gewesten kiezen vast of proportioneel tarief.
 - Doen de gewesten niets, dan geldt een belastingvermindering tegen 45% (art. 81 quater BFW)

Financiële planning

- Een nieuwe wereld? Niet echt...
- Planning private roerende beleggingen
 - onveranderde wereld
 - andere tarieven
 - « fiscale opsluiting » van roerende beleggingen in een vennootschap met rechtspersoonlijkheid
 - neemt opnieuw toe door NIA beperkingen en 25% liquidatieheffing

Financiële planning

- Aanhouden onroerende beleggingen
 - identiek keuzemodel vennootschap of privé
 - impact wijziging taxatie verhuring residentieel onroerend goed?
- Successieplanning ongewijzigd
 - georganiseerde schenkingen met behoud inkomsten en controle
 - Burgerlijke maatschap een nieuwe « evergreen »

Financiële planning

- Anti misbruik bepaling en successieplanning
- georganiseerde schenkingen blijven OK
- testamentaire bepalingen « out of scope »
 - IK-Opa testament
- Wel: duolegaat? Voldoende begunstiging
 - en sterfhuisconstructie..
 - en « gesplitste aankoop » art 9 Wb Succ

Bedreigingen en opportuniteiten

- Opportuniteiten:
 - Venn B: het duale stelsel
 - PB: naar een jobkorting of voor iedereen verhoogde belastingvrije som

Bedreigingen en opportuniteiten

- Bedreigingen
 - Taxation without representation !!!